

מרכז טאוב
לחקר המדיניות החברתית בישראל

הגיל הרך בישראל בעת חירום

ד"ר כרמל בלנק
מרכז טאוב והמרכז האקדמי רופין

יד הנדיב
Yad Hanadiv
ياد هَنَدِيْف

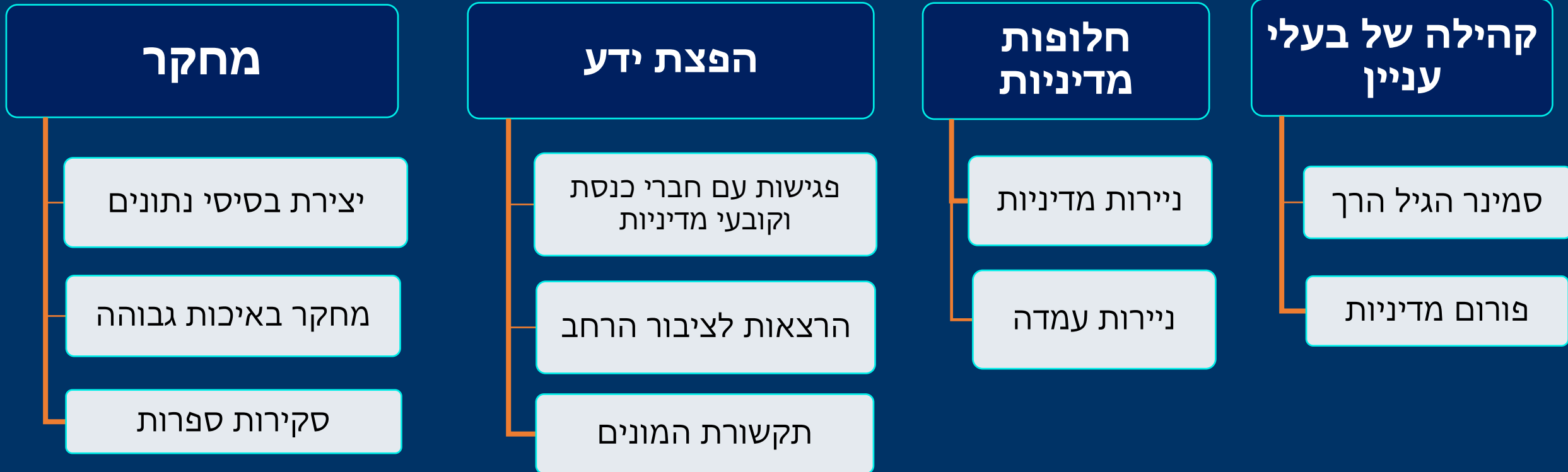
B E R A C H A
ה R כ A ר ב H A

Van Leer
FOUNDATION

היחזמה לחקר אי שוויון בגיל הרך

פרסומים נבחרים של היוזמה לגיל הרך

פייני התעסוקה של הורים לילדים
ל הרך בישראל

נייר עמדה: הקיצוץ בתקציב הגיל
הרך יפגע מאוד בדור העתיד של
מדינת ישראל

28.02.2024

תפקידן המכריע של מדריכות
חינוכיות במעונות היום לגיל הרך
בצל המלחמה: ממצאים ראשוניים
מסקר צוותי חינוך

18.02.2024

מבוא במשך שנים סבלה מערכת החינוך והטיפול בילדים בגיל
לידה עד 3 מהזנחה ומהיעדר פיקוח. למרות הגידול העקבי
במספר הילדים...

ובר לאבל...

תמונת מצב עדכנית בעקבות
המלחמה: קשיים רגשיים והתנהגותיים
בקרב ילדים בגיל הרך והוריהם

18.02.2024

יוזמת מרכז טאוב לחקר ההתפתחות ואי-השוויון בגיל
הרך ערכה סקר בקרב הורים לילדים בגילי לידה עד 6,
על השפעתה של

מחקר אורך – הגיל הרך במלחמה

✓ פאנל אינטרנטי להורים לילדים בגילאי לידה עד 6

✓ **ינואר 2024**

✓ גל שני כרגע באויר

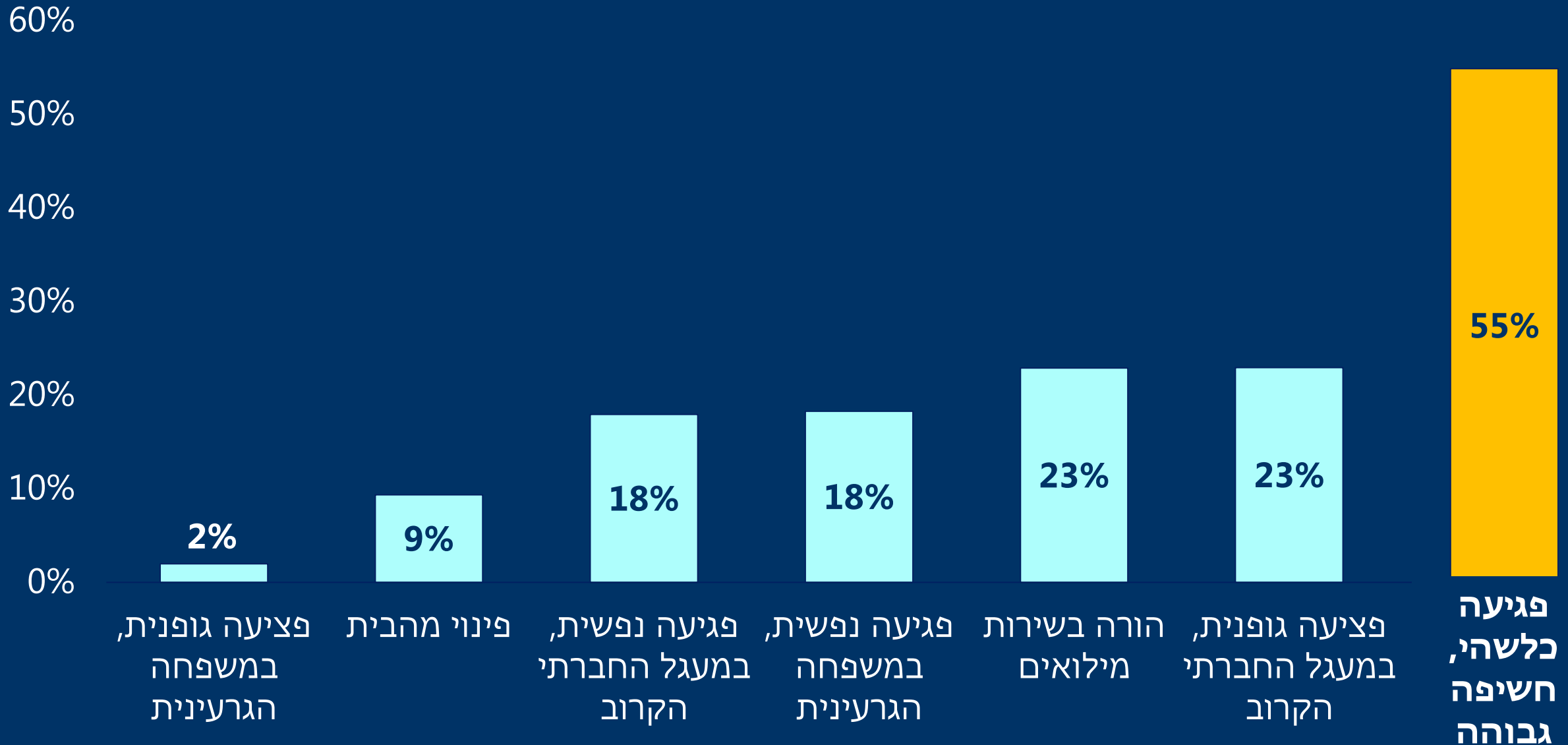
✓ **1,200 הורים**

✓ הגל הראשון כלל משפחות יהודיות, הנוכחי יכול גם משפחות ערביות

כחמישית מההורים לילדים בגיל הרך סבלו מרמה חמורה של דיכאון, סטרס וחרדה

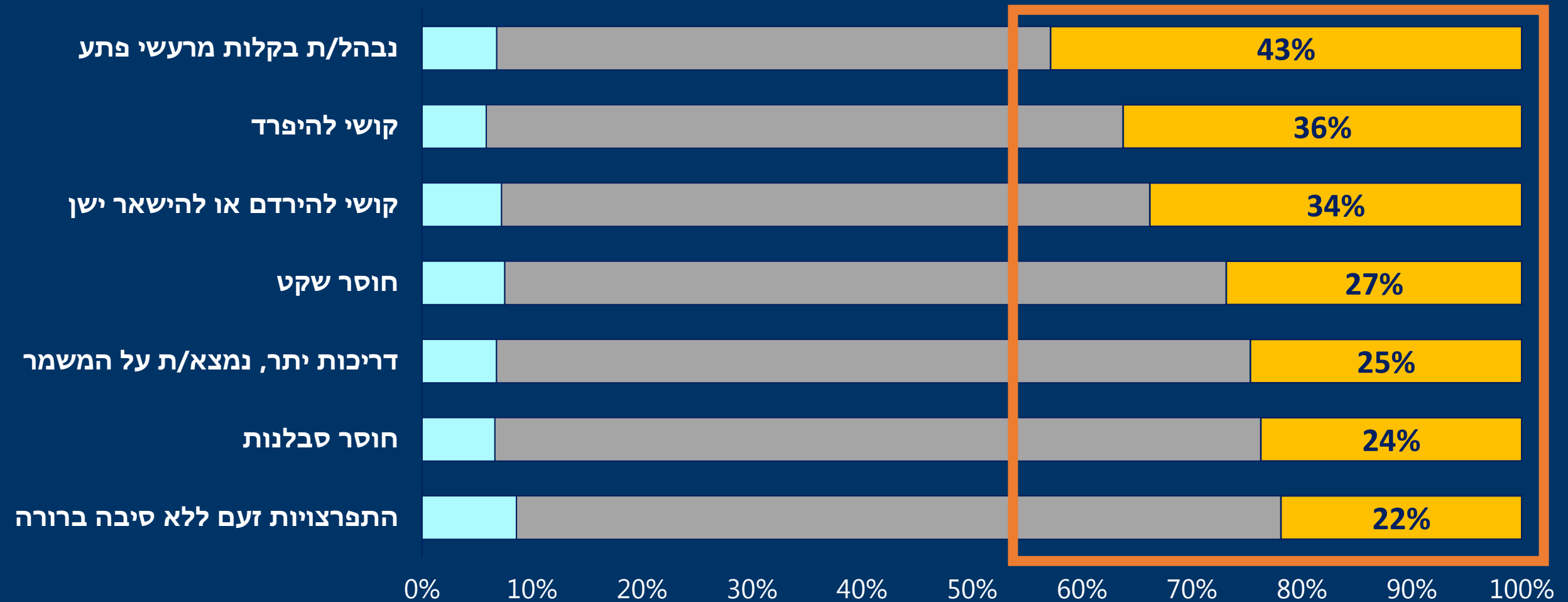
יותר ממחצית מהילדים נחשפו למלחמה ולפגיעה מסוגים שונים

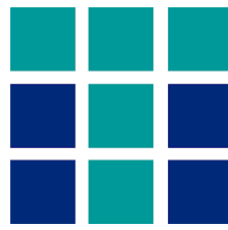
20-40% מההורים דיווחו שילדיהם סובלים יותר או הרבה יותר מרגשית

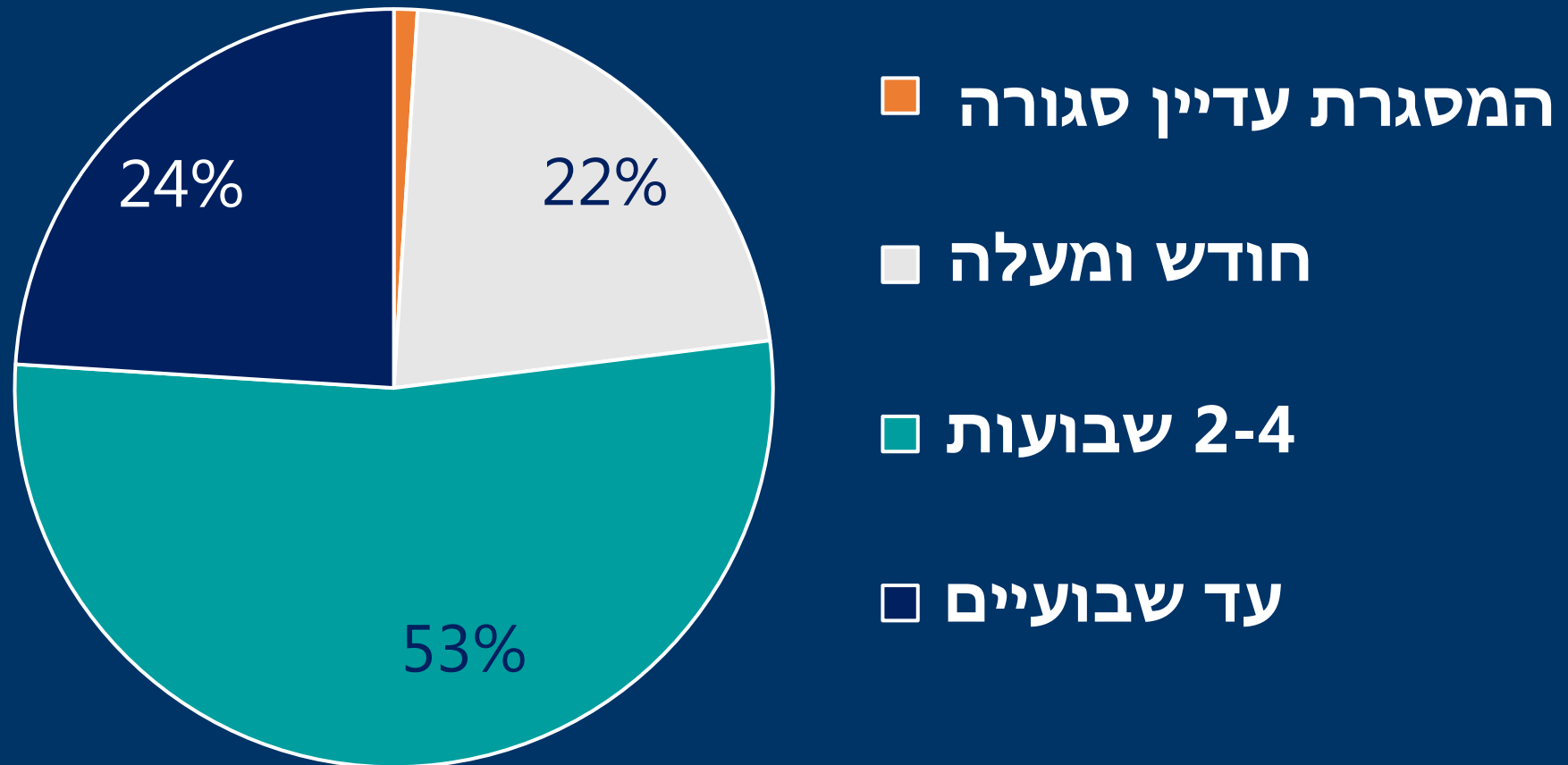
■ פחות/הרבה פחות
 ■ אותו דבר
 ■ יותר/הרבה יותר

כמחצית ממסגרות החינוך היו סגורות למשך יותר משבועיים מאז פרוץ המלחמה

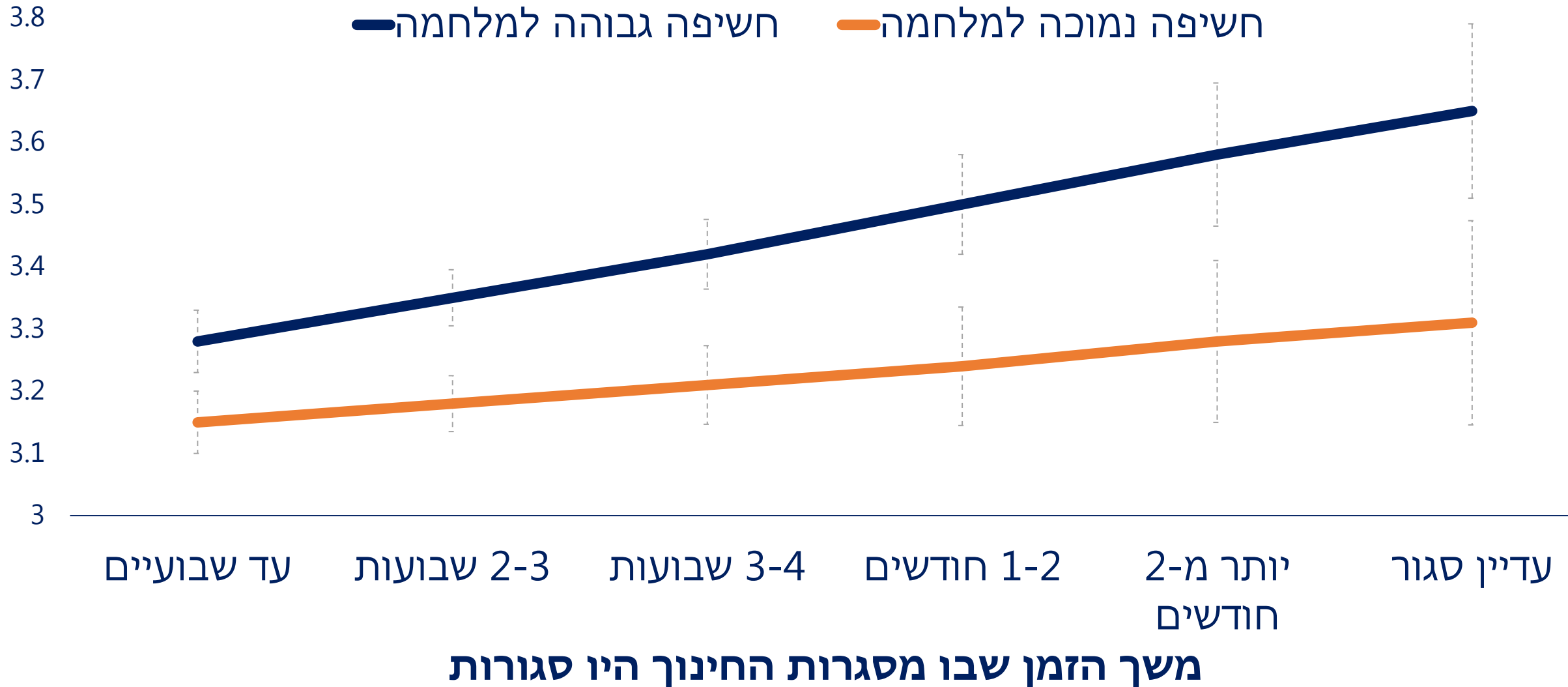

מפרוץ המלחמה ועד היום, כמה זמן המסגרת החינוכית של ילדך הייתה סגורה?

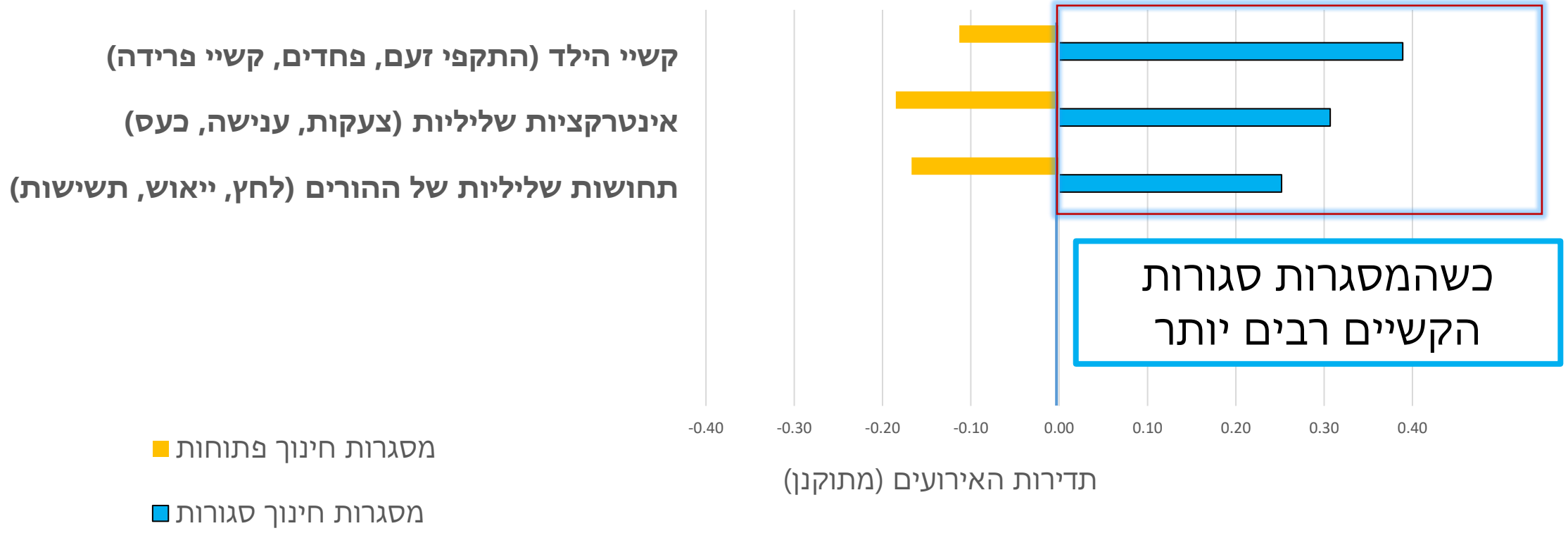

סגירה ממושכת של המסגרות קשורה לרגסיה התנהגותית של ילדים, במיוחד בקרב אלו שנחשפו למלחמה גבוהה

הצצה לעבר: ההשלכות של סגירת מסגרות החינוך - ממצאי מחקר ממבצע "שומר החומות", 2021

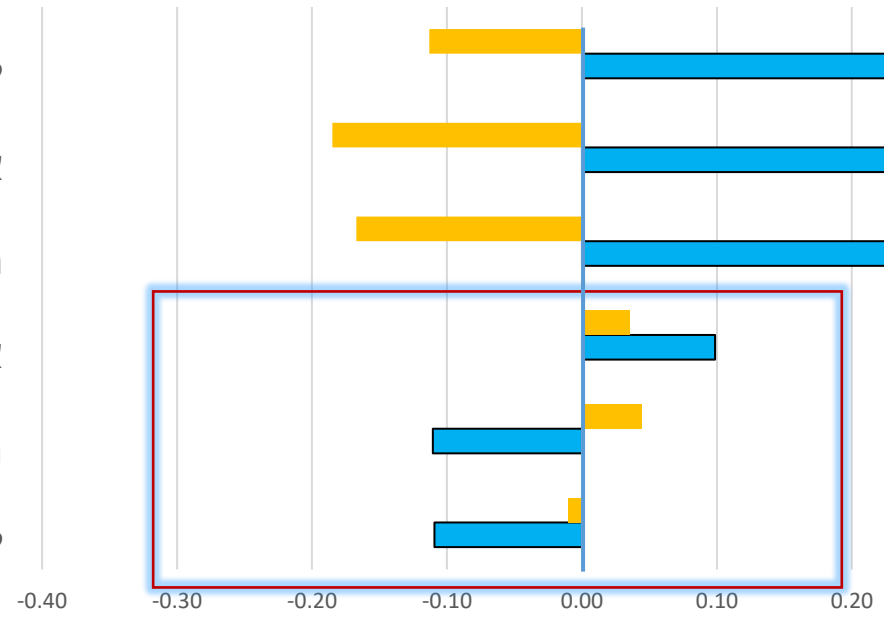
- לסגירת מסגרות החינוך השלכות שליליות על התנהגות הילדים, על תחושות ההורים ועל האינטרקציות במשפחה
- ילד שלא הולך למסגרת מבלה עם הוריו יותר מפי 3 זמן – אך לא נמצאו הבדלים בזמן האיכות של הורים עם ילדיהם, ברגשות החיוביים של ההורים או בתדירות הקראת הספרים
- נראה, כי תחושות שליליות של ההורים הן הגורם שמתווך את הקשר בין סגירת מסגרות החינוך לבין אינטרקציות שליליות במשפחה

השוואה בין הורים בישובים שהיתה בהם תדירות אזהקות נמוכה

קשיי הילד (התקפי זעם, פחדים, קשיי פרידה)
 אינטרקציות שליליות (צעקות, ענישה, כעס)
 תחושות שליליות של ההורים (לחץ, ייאוש, תשישות)
 אינטרקציות חיוביות (זמן איכות, שיחה)
 תחושות חיוביות של ההורים (שמחה, התרגשות)
 קריאת ספרים

■ מסגרות חינוך פתוחות
 ■ מסגרות חינוך סגורות

תדירות האירועים (מתוקנן)

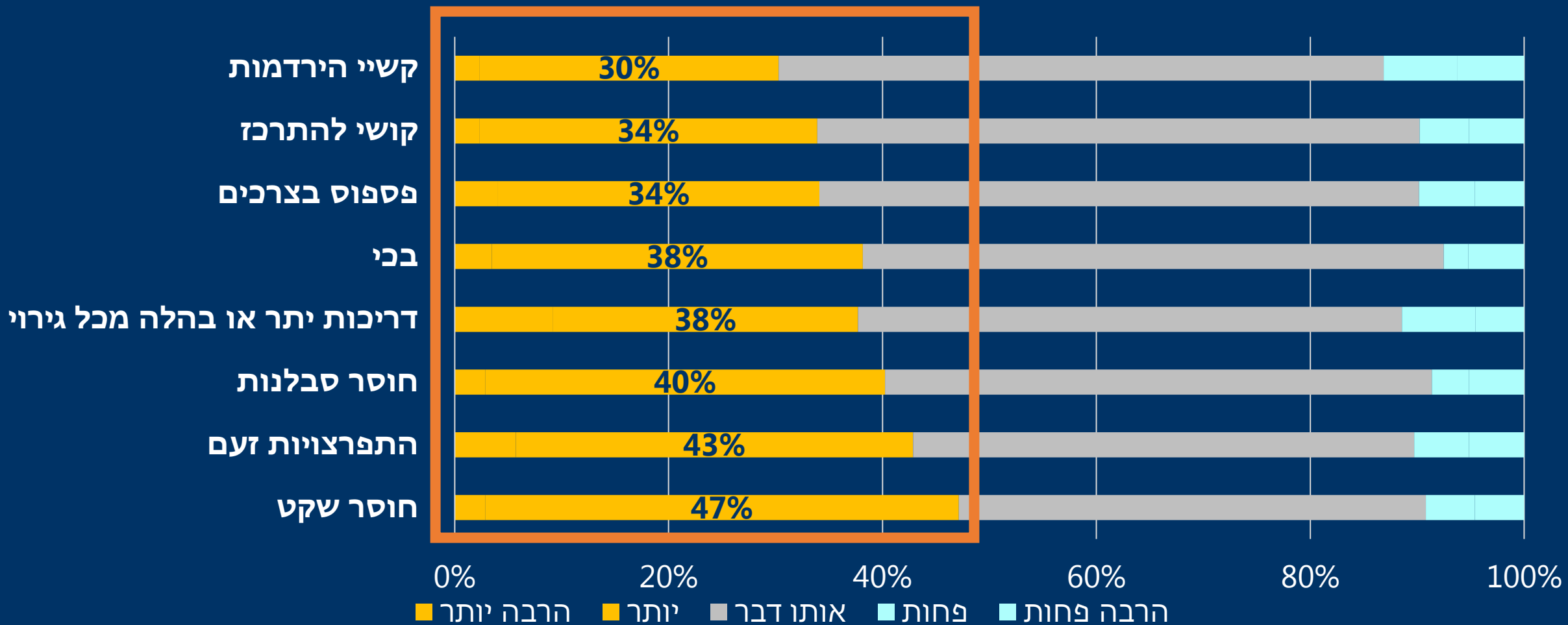
אין הבדלים
 מובהקים
 בהיבטים
 החיוביים

השוואה בין הורים בישובים שהיתה בהם תדירות אזהרות נמוכה

ובחזרה לימינו - הקשיים באים לידי ביטוי גם במסגרות החינוך

דיווחי 182 מנהלות מעונות לידה עד 3 על שכיחות קשיים בקרב הילדים בתקופת המלחמה, בהשוואה למצבם לפני המלחמה

צוותי החינוך-טיפול במעונות מתמודדים עם אתגרים רבים (כ-300 מטפלות)

- מעל למחצית ממנהלות המעונות מדווחות על קושי שנוסף לעבודתן עקב האחריות על ילדים בזמן המלחמה
- בכחמישית מהמעונות אין ממ"ד (בתוך המבנה או בכלל)
- הצוות ברובו חסר הכשרה בגיל הרך בכלל ובהתמודדות עם משברים בפרט

מקור התמיכה הבולט ביותר של המנהלות הן המדריכות החינוכיות

דיווחי מנהלות מעונות לידה עד 3 על מידת התמיכה של גורמים שונים בעבודתן

שני שלישים מהמדריכות החינוכיות מרגישות שהן לא מצליחות לתת מענה מספק לצוותים שתחת אחריותן בזמן המלחמה, במסגרת השעות הקיימות

■ תומך מאוד ■ די תומך ■ לא מקשה ולא תומך ■ די מקשה ■ מקשה מאוד

סיכום

- האתגרים שניצבים בפני המבוגרים המשמעותיים שעוטפים את הילדים בגיל הרך - הורים וצוותי החינוך - טיפול - **התעצמו** בתקופת המלחמה ועתידים ללוות אותם גם בהמשך

- האתגרים רבים יותר בקרב משפחות מרקע מוחלש ומשפחות שפוננו או נמצאות בקו העימות

- לרווחת המבוגרים השלכות גדולות על רווחת ילדיהם

- בסגרי הקורונה מצאנו כי סטרס הורי קשור גם ל:

- רגרסיה התנהגותית של ילדים

- שהיה ממושכת מול מסכים

- פחות הקראת ספרים

מסקנות והמלצות

- הטיפול בילדים בגיל הרך צריך לכלול גם טיפול אפקטיבי בהוריהם
- הדרכת ההורים והצוותים החינוכיים רצוי שתיעשה לטווח ארוך
- נדרשת תשומת לב מיוחדת לילדים ממשפחות מוחלשות
- יש לקחת בחשבון את ההשלכות החמורות של סגירת מסגרות החינוך, נקודתית ובמצטבר

תודה רבה!

carmelb@ruppin.ac.il

050-2526686

